

УДК 341:355/359 (477)

<http://doi.org/10.46869/2707-6776-2025-30-6>

Сухобокова О.О.

<https://orcid.org/0000-0002-4140-3231>

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА УРЯДУ КАНАДИ УКРАЇНІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (ЛЮТИЙ 2022 – БЕРЕЗЕНЬ 2025 РР.)

У статті проаналізовано надання урядом Канади на чолі з Джастином Трюдо військової допомоги Україні від початку повномасштабного російського вторгнення в лютому 2022 р. до березня 2025 р., коли Дж. Трюдо залишив посаду прем'єр-міністра. Попри актуальність проблеми і традиційно значну увагу українських дослідників до теми українсько-канадських відносин, цей аспект залишається фактично невисвітленим.

У даній публікації простежено надання допомоги Сухопутним військам (артилерія, стрілецька зброя, сучасні танки, бронемашини, спорядження тощо), Повітряним силам ЗСУ (зокрема засоби протиповітряної оборони та підтримка для винишувачів F-16); Силам безпілотних систем ЗСУ. Великою є роль канадських повітряних сил у транспортуванні в Україну військово-технічної допомоги від Канади та інших країн НАТО. Окремий важливий напрямок канадської військової допомоги, який суттєво розширився за уряду Дж. Трюдо, – підготовка українських військовиків за різними програмами в Канаді та країнах Європи. Водночас Канада долучилася до міжнародних ініціатив з надання військової допомоги Україні. З'ясовано, що розподіл ресурсів між названими напрямками військової допомоги не був рівномірним, та встановлено комплекс чинників, які впливали на це. Поряд з фінансовими та військово-технічними можливостями Канади, значну роль відігравала поточна ситуація як на полі бою, так і на міжнародній арені.

Автор доходить висновку про тяглість і сталість підтримки Канадою України впродовж всієї російсько-української війни (з 2014 р.) з тенденцією до збільшення і розширення обсягів та напрямків військової допомоги, що надається з лютого 2022 р. Поряд з «традиційною» номенклатурою зброї та військового спорядження, особливо цінною стала допомога Канади у розвитку безпілотних систем, повітряних сил, бронетанкової техніки та інформаційних технологій. На тлі стійкої політичної позиції Канади, її фінансової та гуманітарної підтримки України у війні, надана нею військова допомога, що є однією з найбільших за вартістю серед іноземних країн, не лише доповнює її зусилля зі зміцнення обороноздатності України, але і слугує прикладом для решти країн – партнерів України.

Ключові слова: Канада, українсько-канадські відносини, російсько-українська війна, військово-технічне співробітництво, військова допомога Україні, Джастин Трюдо.

Канада, з якою в Україні історично склалися особливі дружні відносини, однією з перших підтримала її на початку російсько-української війни в 2014 р. Канадський уряд на чолі із прем'єр-міністром консерватором Стівеном Гарпером (2006 – 2015) з моменту окупації Криму зайняв різко негативну позицію щодо країни-агресорки і послідовно надавав Україні політичну, фінансову, гуманітарну та нелетальну військово-оборонну (що було дуже важливо в той час як більшість держав уникали цього) допомогу. Власне, С. Гарпер першим серед світових лідерів чітко сформулював і озвучив

президенту РФ вимогу, яка в 2022 році стала спільною позицією світового демократичного співтовариства – «геть з України» [1].

Основи політичної, фінансової, гуманітарної та військової підтримки України, вироблені та впроваджені С. Гарпером у 2014 – 2015 рр., визначили подальший розвиток канадсько-українських відносин і пріоритетні напрямки надання допомоги Україні у війні. Вони залишилися чинними і за наступного, ліберального, уряду Джастіна Трюдо (2015 – 2025), а з переходом війни у повномасштабну фазу у 2022 р. – її напрямки розширилися, інтенсифікувалися та збільшилися в обсягах.

Водночас, попри важливість допомоги Канади у найтрагічніший період новітньої історії України, а також широку джерельну базу цієї проблеми та її доступність для науковців, тема залишається практично недослідженою. Метою даної публікації є дослідження основних етапів, напрямків та обсягів військової допомоги уряду Дж. Трюдо Україні в умовах повномасштабної війни від лютого 2022 до березня 2025 рр.

Важливо акцентувати увагу на спадкоємності та системності надання Україні підтримки впродовж російсько-української війни, незалежно від партійної приналежності канадських урядів. До того ж, для Канади, яка традиційно перебувала «під захистом» США і порівняно менше уваги приділяла військово-оборонній сфері, з 2014 р. пріоритетом стало надання військово-оборонньої допомоги Україні. Тож закономірно, що у 2022 р. вона опинилася серед лідерів з військової, зокрема й летальної, допомоги Україні. Так, після нетривалого періоду ситуативного скорочення військової підтримки Україні на початку першої каденції прем'єра Дж.Трюдо, у 2015 – 2016 рр., загалом допомога суттєво розширилася, включаючи нові пакети санкцій синхронно до США, ЄС та Японії (Канада є другою країною після США за кількістю впроваджених санкцій проти РФ з 2014 р.) і військово-технічну підтримку.

Так, внаслідок укладення угоди про співпрацю між канадським та українським міністерствами оборони наприкінці 2017 р. Канада дозволила імпорт в Україну летальної зброї, а в липні 2019 р. включила її до переліку країн, в які дозволено продавати канадську зброю [2; 3]. Це підготувало правове підґрунтя для надання Україні летальної зброї та дозволило оперативно її забезпечити на початку повномасштабного вторгнення. Також уряд Дж. Трюдо продовжив започатковану в 2015 р. канадсько-українську військову тренувальну місію UNIFIER і розширив її мандат на всю Україну, що дало можливість канадським інструкторам навчати українських військовиків не лише на двох базах на заході України, а по всій країні до 24 лютого 2022 р. [2]. Місія стала значним внеском в зміцнення обороздатності України і підготовки ЗСУ до нової, повномасштабної, фази війни.

Напередодні російського вторгнення в лютому 2022 р., на тлі стрімкого зростання напруженості, коли Москва зосередила біля кордону з Україною понад 100 тисяч війська та висунула вимоги до США і НАТО ніколи не

приймати Україну до Альянсу, Канада суттєво наростила обсяги допомоги Україні. Наприкінці січня 2022 р. уряд Дж. Трюдо оголосив про надання пакету нелетального обладнання, розвідданих і кіберпідтримки, збільшення місії UNIFIER в Україні до 400 канадських інструкторів (після 24 лютого 2022 р. місію перенесли з України до Великої Британії, Латвії, Польщі та Канади), а також кредиту в 120 млн доларів США та гуманітарної допомоги на 39,5 млн доларів США [4]. 15 лютого 2022 р., усвідомлюючи неминучість нападу РФ на Україну, Дж. Трюдо наголосив, що Канада продовжить підтримувати її боротьбу за незалежність, цілісність, суверенітет, й оголосив про передачу їй летальної зброї (вперше) і боєприпасів на суму 7,8 млн канадських доларів (6,1 млн доларів США) та нового кредиту до 500 млн канадських доларів (приблизно 392,8 млн доларів США). Пізніше в міністерстві оборони Канади уточнили, що безоплатно передають ЗСУ автомати, снайперські гвинтівки, пістолети, карабіни, 1,5 млн набоїв та інше військове спорядження [5].

Визнаючи, що крапка у російсько-українській війні має бути поставлена в політично-дипломатичній площині, Оттава від початку вважала, що пріоритетом у допомозі Україні має бути забезпечення їй сильної позиції на майбутніх переговорах про мир, насамперед – із військової точки зору. Найкраще цю позицію Дж. Трюдо сформулював у своєму виступі на саміті «Global Citizen Now» у Нью-Йорку в квітні 2023 р., присвяченому глобальним проблемам: «Ми знаємо, що це не закінчиться військовим шляхом. Це закінчиться певним політичним рішенням. Але Україна має бути в позиції вирішувати, коли це станеться, що вона готова прийняти, а за що вона готова продовжувати боротьбу. І ми повинні бути поруч з ними (тобто українцями – О.С.)» [6]. Власне, ця позиція Канади, на якій вона стоїть дотепер, і пояснює її зусилля в наданні політичної та військової допомоги Україні.

Тому 24 лютого 2022 р. Канада однією з перших відреагувала на повномасштабне вторгнення РФ в Україну як партнер України та учасниця G7, закликала інші держави до активної допомоги, і таким чином доклалася до формування коаліції військової підтримки Україні. Водночас вона сама надавала (і продовжує надавати) значну військово-технічну підтримку. В цілому як основні напрямки у військовій допомозі Канади Україні протягом 2022 – 2025 рр. можна виділити допомогу Сухопутним силам ЗСУ, переважно артилерії (гармати, реактивні, ракетні і самохідні протитанкові установки, БМП, танки, засоби розвідки й зв'язку, прилади спостереження і керування вогнем, екіпування, теплий одяг, броньовані автомобілі для перевезення особового складу тощо); Повітряним силам ЗСУ (найважливіше – підтримка для роботи винищувачів F-16); Силам безпілотних систем ЗСУ; транспортування канадською транспортною авіацією зі своєї бази в Шотландії до України обладнання та зброї, як від своєї країни, так і від партнерів по НАТО; навчання українських військовиків за спеціальними програмами.

За перший рік повномасштабної війни, з березня 2022 р. по квітень 2023 р. Канада надала Україні військової допомоги, включно з танками, системами ППО та артилерією, на 1 млрд канадських доларів (загальна сума допомоги Україні в цей період склала 6 млрд) і транспортувала понад 4000 т військового обладнання [7]. До вересня 2023 р. – вже 6000 т [8].

Часто це були унікальні або найбільш затребувані види військової техніки, які розглядалися як важливий внесок у підготовку контрнаступу ЗСУ. Наприклад, у липні 2022 р. Канада передала для транспортування особового складу на лінії фронту 39 броньованих машин виробництва «General Dynamics», призначених для використання Збройними силами Канади, та шість камер високої роздільної здатності для безпілотників «Байрактар» [9]. В квітні 2023 р. вона однією з перших надала Україні німецькі бойові танки третього покоління Leopard 2, щойно Німеччина зняла обмеження на їх реекспорт. До України було доставлено перші вісім канадських «леопардів», оснащених 120-міліметровою гладкоствольною гарматою виробництва «Rheinmetall» (як у танка «M1 Abrams») та двома кулеметами. Також Канада розгорнула у Польщі три навчальні тренажери цих танків для українців [10].

Влітку 2023 р. на тлі посилення обстрілів РФ українських міст та підготовки до наступальних дій ЗСУ Канада передала Україні 43 американські ракети AIM-9 класу «повітря-повітря» ближнього радіусу дії із запасів ЗС Канади. Також спеціально для потреб України в Канаді було виготовлено 200 броньованих машин «Senator». Раніше, в січні 2023 р., Канада, не маючи власної системи ППО, замовила для України систему NASAMS у США (за 400 млн доларів, включаючи боєприпаси). Щоправда її передача в Україну затягнулася майже на два роки [11]. Водночас у квітні 2023 р. Канада виділила два пакети військової допомоги Україні, які включали штурмові й снайперські гвинтівки, автоматичну зброю, радіостанції та мільйон набоїв [7], що є прикладом типового пакету канадської військової допомоги Україні в 2022 – 2025 рр.

Фактично, станом на 2023 р. можна стверджувати, що Міністерство оборони Канади віддало ЗСУ ледь не всі свої власні запаси озброєння та військової техніки. Так само Канада активно долучилася і до військової підтримки Україні в форматі «Рамштайну» (багатостороння Контактна група з питань оборони України, започаткована на авіабазі Рамштайн у Німеччині в квітні 2022 р.), фінансуючи надання Україні зброї. Зокрема в квітні 2023 р. в межах другого згаданого пакету допомоги вона зробила внесок у розмірі 34,6 млн доларів США до трастового фонду комплексного пакету допомоги Україні [12].

При цьому важливо, що військова допомога складала значну частку від загального обсягу канадської допомоги Україні. Так, у період з січня 2022 до квітня 2023 рр. загалом сума допомоги становила понад 8 млрд канадських доларів (понад 6 млрд доларів США) і охоплювала фінансову, військову, гуманітарну, імміграційну сфери та підтримку розвитку. Частка військової

допомоги становила більше 1 млрд доларів. Для порівняння, сума на гуманітарну допомогу склала 352,5 млн, безпекова та стабілізаційна допомога – 127 млн, на підтримку розвитку – понад 102 млн доларів [7].

Як і інші держави-партнери України, Канада виділяла нові пакети військової допомоги у відповідь на трагічні події, спричинені злочинними діями РФ. Символічним і водночас практичним кроком підтримки став візит до Києва 10 червня 2023 р. канадських прем'єр-міністра Джастіна Трюдо та віцепрем'єрки Христі Фріланд на тлі розгортання катастрофи внаслідок підриву окупантами Каховської ГЕС 6 червня 2023 р. Очільники канадського уряду оголосили про надання Україні допомоги на суму 500 млн канадських доларів (375 млн доларів США) та участь Канади у підготовці українських пілотів винищувачів F-16. Анонсований Дж. Трюдо пакет військової допомоги містив 288 ракет AIM-7 для засобів ППО, 10 тисяч снарядів калібру 105 мм й 122 броньованих автомобілів «Roshel». Також він повідомив про початок процесу конфіскації арештованого в Канаді у 2022 р. російського вантажного літака Ан-124 на користь України. Принагідно зауважимо, що Канада першою розпочала арешти і конфіскації активів підсанкційних осіб та організацій РФ для використання одержаних коштів для підтримки України й виплати компенсацій жертвам вторгнення РФ.

У Києві лідери Канади та України підписали спільну декларацію з 13 пунктів, в якій підтвердили засудження військової агресії РФ проти України та вимогу вивести всі війська з території України «негайно, повністю й беззастережно», схвалення Канадою принципів української «Формули миру» і готовність до співпраці для її реалізації, а також продовження політичної, фінансової, гуманітарної та військової підтримки «стільки, скільки буде потрібно» з акцентом на пріоритеті військової допомоги. Зокрема, в 12 пункті наголошується, що Канада «продовжує зосереджуватися на негайній підтримці для зміцнення здатності України до самооборони» [13].

Вже наступного місяця, у липні 2023 р., під час саміту НАТО у Вільнюсі Дж. Трюдо заявив про нове фінансування і проєкти на суму 541 млн канадських доларів (410 млн доларів США) для підтримки України та зміцнення трансатлантичної безпеки. Насамперед йшлося про надання Україні безпілотників і місію UNIFIER в Канаді у рамках Програми вдосконалення військової освіти (DEEP), розробленої у партнерстві з НАТО. Водночас Канада увійшла до групи 11 країн, які взяли на себе підготовку українських пілотів винищувачів F-16, що було надважливо для України в той період (отримання Україною F-16 та навчання пілотів було топовою темою протягом 2023 р.). Показово, що хоча Канада не могла надати Україні потрібні літаки (не має їх на озброєнні), вона профінансувала інструкторів та забезпечила навчальні тренажери для українців [14]. Також прем'єр-міністр Канади оголосив про додаткові 48,8 млн канадських доларів (37 млн доларів США) на нелетальну

практичну допомогу ЗСУ (паливо, мостове обладнання, пайки і засоби першої медичної допомоги) [15].

Принагідно зауважимо, що під час згаданого саміту НАТО у Вільнюсі, 12 липня 2023 р. країни G7 (США, Канада, Німеччина, Японія, Франція, Італія та Велика Британія) та ЄС ухвалили декларацію про підтримку України з гарантіями безпеки на випадок повторного нападу РФ, зокрема надання зброї, військової техніки й економічної допомоги. Це засвідчило готовність Канади до військової підтримки України в довгостроковій перспективі. Наступним кроком стало підписання 24 лютого 2024 р. (у другу річницю початку повномасштабної війни) канадсько-української угоди у сфері безпеки, що започаткувала стратегічне безпекове партнерство. В практичній і нагальній площині угода передбачала виділення Канадою у 2024 р. понад 3,02 млрд канадських доларів (понад 2,22 млрд доларів США) макрофінансової та військової допомоги Україні, зокрема на зброю, військову техніку, навчання і модернізацію ЗСУ [16].

Вагому роль у збільшенні масштабів і розширенні спектру військової допомоги Україні відіграло призначення в липні 2023 р. на посаду міністра оборони Канади Білла Блера. Його позиція щодо України найяскравіше відображена в наступній заяві, що пояснює логіку його дій: «Ми завжди повинні шукати кращу і швидшу відповідь на потреби України. Я думаю, ми повинні бути з Україною до її перемоги. І згодом створити безпечну та мирну ситуацію для цієї країни». Він також наголосив, що фраза «стільки, скільки буде потрібно», яку нерідко використовують партнери України щодо підтримки Києва, не є достатньою: «Коли я отримав цю посаду, я змінив наші формулювання. Тому що фраза "стільки, скільки буде потрібно" не є обладійливою чи надихаючою для досягнення перемоги» [17].

У цьому контексті важливо підкреслити, що уряд Канади не застосовував до Києва жодних «географічних» обмежень щодо застосування переданої ним зброї та активно працював із союзниками по НАТО, зокрема США, щодо зняття будь-яких обмежень ударів по РФ. Це набуло особливої ваги на тлі дискусії партнерів України щодо можливості ураження об'єктів на території РФ (дозвіл на використання далекобійних ракет АТАСМС по території РФ Президент США Джо Байден надав лише у листопаді 2024 р.) та під час Курської операції ЗСУ, що розпочалася в серпні 2024 р. Тоді Канада офіційно підтвердила, що Україна може використовувати надані нею танки та бронетехніку на території РФ [18].

З огляду на багаторівневу і різноманітну допомогу Канади, Президент України В. Зеленський, виступаючи у парламенті Канади 22 вересня 2023 р., цілком слушно наголосив, що Канада демонструє лідерство у підтримці України, захищаючи свободу і справедливість. Передусім йшлося про зброю та обладнання, зокрема про бронетехніку, транспортні засоби, артилерійські снаряди, засоби ППО та розмінування, які дозволили врятувати тисячі життів, а

також фінансову допомогу і санкції проти РФ та підтримку руху України до НАТО [19]. Тоді ж під час зустрічі В. Зеленського із Дж. Трюдо було оголошено, що Канада протягом трьох років додатково виділить на військову допомогу Україні 650 млн канадських доларів (близько 500 млн доларів США). Серед іншого ці кошти призначалися для виробництва 50 броневих автомобілів для ЗСУ, зокрема евакуаційних, та місію канадських тренерів із експлуатації й обслуговування літаків F-16 [20].

За повідомленням канадського МЗС, станом на лютий 2024 р. від початку широкомасштабного російського вторгнення Україні було надано військову допомогу на 2 млрд доларів США (загальна сума – близько 10,7 млрд доларів США), включаючи танки Leopard 2, броньовану ремонтно-евакуаційну машину, бронемашини бойової підтримки, протитанкову та стрілецьку зброю, гаубиці M 777 та боєприпаси, камери БПЛА з високою роздільною здатністю, зимовий одяг тощо. За цей період літаки ЗС Канади доставили в Україну понад 7500 т військової допомоги. Також було пролонговано місію UNIFIER з підготовки українських військовиків до березня 2026 р. й участь Канади у підготовці українських пілотів, обслуговуванні та підтримці сталого потенціалу українських F-16 (Канада виділила Україні на критично важливе обладнання для F-16, зокрема запасні частини, бойові модулі, авіоніку та боєприпаси, понад 44 млн доларів США). Незадовго до цього Канада оголосила, що братиме участь в Коаліції можливостей Повітряних сил та Коаліції можливостей бронетехніки [21]. А в бюджеті Канади на 2024 р. на летальну і нелетальну військову допомогу Україні було закладено 1,6 млрд канадських доларів (близько 1,2 млрд доларів США) терміном на п'ять років [22].

Як і в попередній період, протягом 2024 р. номенклатура канадської військової допомоги постійно розширювалася, наприклад, додавалися нові сучасні автомобілі та дрони, незамінні на фронті. Так, у лютому 2024 р. Канада оголосила про передачу понад 800 (згодом кількість було збільшено до 900) багатоцільових БПЛА «SkyRanger R70» канадського виробництва (вартістю понад 95 млн доларів), які вважаються найкращими завдяки автоматизованим автономним навігаційним системам, що дозволяє нести різні системи камер і корисне навантаження для виявлення та ідентифікації цілей, а також сотню спеціалізованих камер для БПЛА [23]. Навесні 2024 р. до переліку додалися 10 жорстко-корпусних надувних човнів компанії «Zodiac Hurricane Technologies», оснащених сучасною сенсорною, навігаційною та комунікаційною системою, призначених для пошуково-рятувальних операцій, транспортування військ і вантажів, стеження й розвідки. Крім того, було забезпечено навчання користування ними [24]. А в червні 2024 р. Канада передала Україні 10 бронемашин LAV 6, оснащених медичним обладнанням для евакуації поранених з поля бою, здатних виконувати широкий спектр завдань [25].

Під час чергового «Рамштайну» 6 вересня 2024 р., коли вже місяць тривала Курська операція ЗСУ, міністр оборони Канади Б. Блер повідомив про підготовку до відправки в Україну 80840 ракетних двигунів списаних канадських авіаційних ракет CRV-7 калібру 70 мм, призначених для точних ударів по наземних цілях (40000 з них Україна отримала до квітня 2025 р.), і 1300 бойових частин до них, а також 970 кулеметів С6 і 10 500 9-мм пістолетів зі своїх запасів [26].

У жовтні 2024 р. на тлі занепокоєння щодо подальшого розгортання подій в контексті виборів президента США канадський уряд прагнув засвідчити непохитну підтримку України. В рамках анонсованої на початку року допомоги обсягом 500 млрд доларів США було виділено пакет військової допомоги на суму близько 47 млн доларів США: стрілецька зброя, боєприпаси та засоби захисту. «Канада продовжить робити все можливе, щоб допомогти домогтися перемоги», – прокоментував Білл Блер [27].

Протягом 2024 року, як і в попередні роки, Канада активно долучалася до міжнародних проектів, спрямованих на військову допомогу Україні. В січні 2024 р. вона відгукнулася на висунуту президентом Чехії П. Павелом на Мюнхенській безпековій конференції ініціативу термінової закупівлі та доставки в Україну десятків тисяч артилерійських снарядів: загальний внесок Канади склав понад 38,7 млн доларів. Поряд з тим Канада, яка сама передала Україні 900 дронів та комплектуючі до них, приєдналася до міжнародної Коаліції спроможностей з виготовлення дронів на чолі з Латвією та Великою Британією. У квітні 2024 р. Канада оголосила про внесок у 3 млн канадських доларів (2,1 млн доларів США) на виробництво безпілотників в Україні в рамках глобальної фандрейзингової кампанії «ZBROYARI: Manufacturing Freedom», що мала на меті зібрати 10 млрд доларів для виробництва української зброї в 2024 р. [28; 29]. Крім того доречно згадати ініціативу Німеччини з пошуку та постачання систем ППО Patriot в Україну, на яку Канада виділила понад 56 млн доларів США. В контексті співпраці з Німеччиною та країнами ЄС в допомозі Україні варто розглядати й участь канадських військовиків Групи сприяння безпеці в Німеччині, яка допомагає спростити передачу допомоги Україні [30].

На порозі 2025 р. політична ситуація у Північній Америці та світі суттєво змінилася у зв'язку із обранням Президентом США Д. Трампа, а також заявою Дж. Трюдо про відставку внаслідок економічної кризи. Водночас Канада перебрала на себе головування в G7, що дало їй додаткові важелі у підтримці України. Відтак вона зосередилася на інтенсифікації роботи із союзниками по G7 та ЄС щодо політичної й військової підтримки України, зокрема збільшення відсотку ВВП країн на оборону. Недарма перший пункт плану допомоги Україні, створеного в листопаді 2024 р. європейсько-канадською Коаліцією охочих, – «озброїти Україну для перемоги» [31]. Власне, питання продовження допомоги Україні та збільшення оборонного бюджету були серед ключових під

час виборчої кампанії нового прем'єр-міністра Канади 9 березня 2025 р. та парламентських виборів 28 квітня 2025 р.

Водночас у період зміни уряду в Канаді та глобальних зсувів на міжнародній арені для Дж. Трюдо, що продовжував виконувати обов'язки прем'єр-міністра до вступу на посаду його наступника Марка Карні в березні 2025 р., було принципово важливо забезпечити підтримку України на 2025 р. Так, у проєкті бюджету на 2025 рік його уряд заклав 763 млн канадських доларів (понад 545 млн доларів США) на військову підтримку України [32]. На початку січня 2025 р. на засіданні «Рамштайну» міністр оборони Канади Б. Блер оголосив, що його країна виділяє близько 303 млн доларів США на військову допомогу Україні, включно з внеском у чеську ініціативу закупівлі боєприпасів великого калібру на суму 132 млн доларів США, 33 млн доларів США – на закупівлю снарядів різного калібру у Канаді, 66 млн – на пряме фінансування виробництва озброєння й техніки в Україні, а саме підтримку виробництва безпілотників. Решта спрямовувалася на зимове спорядження, включаючи спальні мішки, взуття тощо. Оголошений внесок – частина допомоги Україні обсягом 362 млн доларів США, про яку на саміті НАТО в липні 2024 р. оголосив Дж. Трюдо [33].

Четвертий візит Дж. Трюдо в Україну протягом повномасштабної війни в лютому 2025 р. на третю річницю повномасштабного вторгнення РФ (всього він відвідав Україну п'ять разів як прем'єр-міністр) був важливим знаком підтримки і певною мірою підсумком допомоги його уряду Україні. Він вкотре заявив, що будь-які мирні переговори мають відбуватися лише за участі України, й оголосив про новий пакет військової та фінансової (із заморожених російських активів) допомоги Україні для посилення її позиції. Серед військової допомоги було заявлено 25 БМП, дві броньовані машини бойової підтримки (для тренування українських військовиків у Німеччині), система посадки та авіаційні тренажери для винищувачів F-16, мільйон боєприпасів, спорядження для військових, аптечки тощо [34].

Загалом від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну уряд Дж. Трюдо передав Україні допомогу на понад 13,5 млрд доларів, зокрема військової – на 4,5 млрд доларів (гаубиці M777, снаряди, зенітні ракети, танки, комплекс NASAMS, БТР LAV 6.0, інвестиції в українські безпілотники). Показовими для розуміння пропорцій канадської та міжнародної допомоги Україні є дані за друге півріччя 2024 р., коли країни НАТО перевищили поставлену на Вашингтонському саміті в липні 2024 р. мету виділити Україні 40 млрд євро, й натомість надали більше 50 млрд євро. Понад половина з них надійшла від країн Європи та Канади, решту надали США [35].

Допомога у кожному з цих напрямів впродовж періоду, що розглядається, закономірно, різнилася на певних етапах залежно від потреб України, ситуації на полі бою та політичної кон'юнктури, домовленостей із країнами-союзниками по НАТО, учасниками коаліцій підтримки України. Однак чітко простежується

поступова тенденція до збільшення обсягів та номенклатури в кожному з них, надання нових видів озброєння (як, наприклад, сучасні танки Leopard 2 чи зенітно-ракетна протиповітряна система NASAMS, оснащення для винищувачів F-16) відповідно до ситуації на полі бою та на міжнародній арені, а також залежно від військово-технічних, фінансових і логістичних спроможностей Канади.

Оцінюючи внесок Канади у розбудову українських військових спроможностей головнокомандувач ЗСУ Олександр Сирський в січні 2025 р. особливо відзначив її внесок у розвиток Сил безпілотних систем, Повітряних сил, бронетанкової техніки та інформаційних технологій [36]. Окремо варто наголосити на зусиллях Канади з підготовки українських військовиків. Так, в рамках найбільшої програми UNIFIER протягом 2015 – початку 2025 рр. навчання пройшли понад 44 тисячі військовослужбовців ЗСУ [14]. Крім того, приєднавшись до міжнародної Коаліції F-16 у вересні 2023 р., спільно з Данією та Францією (наголосимо, що Оттава долучилася до низки міжнародних ініціатив з військової допомоги Україні) Канада навчає у себе українських пілотів винищувачів F-16, самостійно забезпечує інструкторів, літаки та допоміжний персонал (підготовка нею українських пілотів з лютого 2024 по 2025 рр. оцінюється приблизно в 15 млн канадських доларів). Також важливою є організована Канадою мовна підготовка особового складу та технічного персоналу ЗСУ [36].

Згідно з даними Кільського Інституту світової економіки, що аналізує внесок різних країн в підтримку України у війні, Канада входить до п'ятірки найбільших донорів за загальними обсягами допомоги, зокрема військової, фінансової та гуманітарної. Хоча у перерахунку наданої військової допомоги на душу населення Канада займає лише 20-те місце [37]. Саме це, а також вимушені затримки у постачанні озброєння в Україну, спричинили найбільшу критику в контексті підтримки урядом Дж. Трюдо України. Есперти та опоненти Дж. Трюдо стверджували, що його уряд міг би робити більше для військової допомоги Україні, насамперед збільшити асигнування на оборонні потреби (нині вони становлять 1,4% ВВП) і посилити співпрацю в цій сфері з ЄС. Втім, з іншого боку, погоджуємося із аргументами фахівця із канадсько-українських відносин М. Наливайка, що допомога Канади Україні є не просто щедрою, але й на межі її можливостей, адже майже спустошила армійські склади, але канадський уряд, навіть з огляду на це та складну соціально-економічну ситуацію в країні, оголошував нові транші військової допомоги Україні та фінансує міжнародні допомогові ініціативи, а також шукав нестандартні варіанти допомоги. Приміром наприкінці своєї каденції Дж. Трюдо анонсував намір передати Україні вилучену у приватних власників зброю та долучитися до майбутньої миротворчої місії [14].

Військово-технічна допомога уряду Канади на чолі з Джастіном Трюдо відіграла значну роль в забезпеченні можливості України протистояти

окупаційним російським військам від початку повномасштабного вторгнення у лютому 2022 р. Обсяги та номенклатура канадської військової допомоги засвідчують що уряд Дж. Трюдо відповідально поставився до зобов'язань підтримувати Україну та забезпечити їй сильну позицію на майбутніх мирних переговорах. Поряд з санкційним та політичним тиском на РФ, в чому Канада теж посідає лідерські позиції, а також великою фінансовою та гуманітарною допомогою Україні, прийомом українських біженців, в сукупності вся ця допомога засвідчила, що Канада була і залишається один з ключових, найбільш активних та надійних партнерів України.

Список використаних джерел та літератури

1. Сухобокова О. «Допомагати Україні – це особиста і сімейна справа Канади»: канадська підтримка України на початку російської збройної агресії (2014 – 2015 pp.). *Polityka zagraniczna państw w teorii i praktyce stosunków międzynarodowych*. / R. Kordonski, A. Kordonska, Ł. Muszyński (red.). Olsztyn–Łwów: Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie, 2021. С. 246–260. URL: <http://www.uwm.edu.pl/inp/docs/polityka-zagraniczna-1.pdf>.
2. Наливайко М. Україна-Канада: що змінилося за два роки Трюдо? Укрінформ. 2017, 27 жовтня. URL: <https://salolj/ffdc4cb>.
3. Губар О. Канада дозволила продаж зброї Україні. DW. 2019, 3 липня. URL: <https://surli.cc/qtpnsa>.
4. Канада шле в Україну 400 військових, обладнання і гроші. Зеленський подякував. BBC News Ukraine. 2022, 27 січня. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60124816>.
5. «Через загострення ситуації». Канада передає Україні летальну зброю. BBC News Ukraine. 2022, 15 лютого. URL: <https://surli.cc/fummid>.
6. Війна в Україні закінчиться не військовим шляхом, а політичним рішенням – Трюдо. *Голос Америки*. 2023, 23 квітня. URL: <https://surli.li/hrjwci>.
7. The Prime Minister, Justin Trudeau, met with the Prime Minister of Ukraine, Denys Shmyhal. *Prime Minister of Canada*. 2023, April 11. URL: <https://surli.li/otyhnz>.
8. Канада вже доправила в Україну понад 6000 тонн військової допомоги. Укрінформ. 2023, 22 вересня. URL: <https://surli.gd/novneo>.
9. Канада відправляє в Україну 39 бронетранспортерів виробництва General Dynamics. *День*. 2022, 8 липня. URL: <https://surli.lu/cdvczq>.
10. Пиріг В. Усі канадські танки Leopard для України доставили до Польщі. *Zahid.net*. 2023, 15 квітня. URL: <https://salolj/c7fcf56>.
11. Major D. Promised air defence systems now in Ukraine's hands, minister says. *CBC News*. 2024, November 21. URL: <https://salolj/89e5759>.
12. Defence Minister Anita Anand announces approximately \$39 million military aid package for Ukraine. *Canada / National Defence*. 2023, April 21. URL: <https://salolj/5972459>.
13. Спільна декларація України та Канади. *Президент України Володимир Зеленський*. 2023, 10 червня. URL: <https://salolj/33B206C>.
14. Наливайко М. Політична спадщина Трюдо для України. Укрінформ. 2025, 24 березня. URL: <https://salolj/C57c27E>.
15. The Prime Minister, Justin Trudeau, today announced additional support for the Alliance and for Ukraine. *Prime Minister of Canada*. 2023, July 12. URL: <https://surli.lu/vpuasp>.
16. Угода про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Канадою. *Президент України Володимир Зеленський*. 2024, 24 лютого. URL: <https://salolj/49cC763>.
17. Ми маємо шукати кращу і швидшу відповідь на потреби України – міністр оборони Канади до союзників. *Голос Америки*. 2014, 14 травня. URL: <https://salolj/1561177>.

18. Brewster M. Ukraine cleared to use armour donated by Canada on Russian territory. *CBC News*. 2024, August 15. URL: <https://salo.li/85194DC>.
19. Канада демонструє лідерство у підтримці України – Зеленський. *Укрінформ*. 2023, 22 вересня. URL: <https://salo.li/76f68eF>.
20. Канада виділяє Україні ще \$500 мільйонів військової допомоги. *Укрінформ*. 2023, 22 вересня. URL: <https://salo.li/ec5cBfa>.
21. Minister Blair announces \$60 million in military aid for Ukraine at 19th meeting of the Ukraine Defense Contact Group. *Canada / National Defence*. 2024, February 14. URL: <https://salo.li/3133eFE>.
22. Канада запланувала багаторічний пакет військової допомоги для України. *АрміяInform*. 2024, 17 квітня. URL: <https://salo.li/0f19154>.
23. Канада передасть Україні 800 дронів SkyRanger R70. *Європейська правда*. 2014, 20 лютого. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/02/20/7179993>.
24. Канада передасть Україні морські човни, долучиться до навчання українців на F-16. *Європейська правда*. 2024, 23 січня. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/01/23/7178080>.
25. Сучасні бронемашини LAV 6 – це універсальне рішення для широкого спектру задач. *СтратКом*. 2014, 18 червня. URL: <https://t.me/AFUStratCom/24656>.
26. Minister Blair announces additional military assistance for Ukraine at the 24th meeting of the Ukraine Defense Contact Group. *Canada / National Defence*. 2024, September 6. URL: <https://salo.li/ffCc9d1>.
27. Canada to give C\$65 million in military aid to Ukraine. *Reuters*. 2024, October 18. URL: <https://salo.li/63b9160>.
28. Minister Blair welcomes Latvian Defence Minister Andris Sprūds to Canada and joins Drone Coalition to aid Ukraine. *Canada / National Defence*. 2024, March 7. URL: <https://salo.li/eE90556>.
29. Minister Blair announces additional military assistance for Ukraine at the 21st meeting of the Ukraine Defense Contact Group. *Canada / National Defence*. 2024, April 26. URL: <https://salo.li/aef4bA3>.
30. Канада виділить понад 56 млн доларів на ініціативу Німеччини з пошуку ППО для України. *УНН*. 2024, 10 травня. URL: <https://salo.li/54A1CfC>.
31. Europe and Canada Can't Afford to Wait for Trump's Plan – A Coalition of the Willing Must Secure Ukraine. 2024, November 19. URL: <https://salo.li/E155ff4>.
32. Павлюк О. Уряд Канади пропонує понад \$545 млн на військову допомогу Україні у 2025 році. *Європейська правда*. 2014, 20 листопада. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/11/20/7198850/>.
33. Defence Minister Bill Blair commits \$440 million in military assistance to Ukraine. *Canada / National Defence*. 2025, January 9. URL: <https://salo.li/f3C5D7b>.
34. Trudeau Justin. Canada will always stand up for Ukraine. *X*. 2024, February 25. URL: <https://x.com/JustinTrudeau/status/1892355381877264832>.
35. ЄС та Канада у 2024 надали Україні більше допомоги, ніж США. НАТО звітує про допомогу Києву і розглядає сценарії подальшої підтримки. *Голос Америки*. 2015, 11 лютого. URL: <https://salo.li/AEAdE1d>.
36. Канада за 10 років підготувала майже 43 тисячі українських військових. *Зп.ua*. 2025, 19 січня. URL: <https://salo.li/E794Fc6>.
37. 24 лютого, в річницю війни, Трюдо відвідає Київ. *Ukr.news*. 2015, 23 лютого. URL: <https://salo.li/Bf5Fb6F>.

References

1. Sukhobokova, O. (2021). "Dopomahaty Ukraini – tse osobysta i simeina sprava Kanady": kanadska pidtrymka Ukrainy na pochatku rosiiskoi zbroinoi ahresii (2014 – 2015 rr.). *Polityka zahranychna panstv v teorii i praktytsi stosunkov mizhnarodnykh*. [Online]. Olsztyn–Lwow: Instytut Nauk Politycznych UWM v Olsztynie, pp. 246–260. Available from: <http://www.uwm.edu.pl/inp/docs/polityka-zagraniczna-1.pdf>. [In Ukrainian].
2. Nalyvaiko, M. (2017, 27 zhovtnia). Ukraina-Kanada: shcho zminylosia za dva roky Triudo? *Ukrinform*. [Online]. Available from: <https://salo.li/ffdC4cB>. [In Ukrainian].
3. Hubar, O. (2019, 3 lypnia). Kanada dozvolyla prodazh zbroi Ukraini. *DW*. [Online]. Available from: <https://surli.cc/qtpnsa>. [In Ukrainian].
4. Kanada shle v Ukrainu 400 viiskovykh, obladnannia i hroshi. Zelenskyi podiakuvav. (2022, 27 sichnia). *BBC News Ukraine*. [Online]. Available from: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60124816>. [In Ukrainian].
5. "Cherez zahostrennia sytuatsii". Kanada peredaie Ukraini letalnu zbroiu. (2022, 15 liutoho). *BBC News Ukraine*. [Online]. Available from: <https://surli.cc/fummid>. [In Ukrainian].
6. Viina v Ukraini zakinchysia ne viiskovym shliakhom, a politychnym rishenniam – Triudo. (2023, 23 kvitnia). *Holos Ameryky*. [Online]. Available from: <https://surl.li/hrjwci>. [In Ukrainian].
7. The Prime Minister, Justin Trudeau, met with the Prime Minister of Ukraine, Denys Shmyhal. (2023, April 11). *Prime Minister of Canada*. [Online]. Available from: <https://surl.li/otyhzl>. [In English].
8. Kanada vzhe dopravyla v Ukrainu ponad 6000 tonn viiskovoi dopomohy. (2023, 22 veresnia). *Ukrinform*. [Online]. Available from: <https://surl.gd/novneo>. [In Ukrainian].
9. Kanada vidpravliaie v Ukrainu 39 bronetransporteriv vyrobnytstva General Dynamics. (2022, 8 lypnia). *Den'*. [Online]. Available from: <https://surl.lu/cdvczq>. [In Ukrainian].
10. Pyrih, V. (2023, 15 kvitnia). Usi kanadski tanky Leopard dlia Ukrainy dostavyly do Polshchi. *Zahid.net*. [Online]. Available from: <https://salo.li/c7fCf56>. [In Ukrainian].
11. Major, D. (2024, November 21). Promised air defence systems now in Ukraine's hands, minister says. *CBC News*. [Online]. Available from: <https://salo.li/89e5759>. [In English].
12. Defence Minister Anita Anand announces approximately \$39 million military aid package for Ukraine (2023, April 21). *Canada / National Defence*. [Online]. Available from: <https://salo.li/5972459>. [In English].
13. Spilna deklaratsiia Ukrainy ta Kanady. (2023, 10 chervnia). Prezydent Ukrainy Volodymyr Zelenskyi. [Online]. Available from: <https://salo.li/33B206C>. [In Ukrainian].
14. Nalyvaiko, M. (2025, 24 bereznia). Politychna spadshchyna Triudo dlia Ukrainy. *Ukrinform*. [Online]. Available from: <https://salo.li/C57c27E>. [In Ukrainian].
15. The Prime Minister, Justin Trudeau, today announced additional support for the Alliance and for Ukraine. (2023, July 12). *Prime Minister of Canada*. [Online]. Available from: <https://surl.lu/vpuasp>. [In English].
16. Uhoda pro spivrobitnytstvo u sferi bezpeky mizh Ukrainoiu ta Kanadoiu. (2024, 24 liutoho). *Prezydent Ukrainy Volodymyr Zelenskyi*. [Online]. Available from: <https://salo.li/49cC763>. [In Ukrainian].
17. My maiemo shukaty krashchu i shvydshu vidpovid na potreby Ukrainy – ministr oborony Kanady do soiuzyukiv. (2014, 14 travnia). *Holos Ameryky*. [Online]. Available from: <https://salo.li/1561177>. [In Ukrainian].
18. Brewster, M. (2024, August 15). Ukraine cleared to use armour donated by Canada on Russian territory. *CBC News*. [Online]. Available from: <https://salo.li/85194DC>. [In English].
19. Kanada demonstruie liderstvo u pidtrymtsi Ukrainy – Zelenskyi. (2023, 22 veresnia). *Ukrinform*. [Online]. Available from: <https://salo.li/76f68eF>. [In Ukrainian].
20. Kanada vydiliaie Ukraini shche \$500 milioniv viiskovoi dopomohy. (2023, 22 veresnia). *Ukrinform*. [Online]. Available from: <https://salo.li/ec5cBfa>. [In Ukrainian].

21. Minister Blair announces \$60 million in military aid for Ukraine at 19th meeting of the Ukraine Defense Contact Group. (2024, February 14). *Canada / National Defence*. [Online]. Available from: <https://salo.li/3133eFE>. [In English].
22. Kanada zaplanuvala bahatorichnyi paket viiskovoi dopomohy dlia Ukrainy. (2024, 17 kvitnia). *ArmiyaInform*. <https://salo.li/0f19154>. [In Ukrainian].
23. Kanada peredast Ukraini 800 droniv SkyRanger R70. (2014, 20 liutoho). *Yevropeiska pravda*. [Online]. Available from: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/02/20/7179993>. [In Ukrainian].
24. Kanada peredast Ukraini morski chovny, doluchysia do navchannia ukraintsiiv na F-16. (2024, 23 sichnia). *Yevropeiska pravda*. [Online]. Available from: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/01/23/7178080>. [In Ukrainian].
25. Cuchasni bronomashyny LAV 6 – tse universalne rishennia dlia shirokoho spektru zadach. (2014, 18 chervnia). *StratKom*. [Online]. Available from: <https://t.me/AFUStratCom/24656>. [In Ukrainian].
26. Minister Blair announces additional military assistance for Ukraine at the 24th meeting of the Ukraine Defense Contact Group. (2024, September 6). *Canada / National Defence*. [Online]. Available from: <https://salo.li/ffCc9d1>. [In English].
27. Canada to give C\$65 million in military aid to Ukraine. (2024, October 18). *Reuters*. [Online]. Available from: <https://salo.li/63b9160>. [In English].
28. Minister Blair welcomes Latvian Defence Minister Andris Sprūds to Canada and joins Drone Coalition to aid Ukraine. (2024, March 7). *Canada / National Defence*. [Online]. Available from: <https://salo.li/eE90556>. [In English].
29. Minister Blair announces additional military assistance for Ukraine at the 21st meeting of the Ukraine Defense Contact Group. (2024, April 26). *Canada / National Defence*. [Online]. Available from: <https://salo.li/aef4bA3>. [In English].
30. Kanada vydilyt ponad 56 mln dolariv na initsiatyvu Nimechchyny z poshuku PPO dlia Ukrainy. (2024, 10 travnia). *UNN*. [Online]. Available from: <https://salo.li/54A1CfC>. [In Ukrainian].
31. Europe and Canada Can't Afford to Wait for Trump's Plan – A Coalition of the Willing Must Secure Ukraine. (2024, November 19). [Online]. Available from: <https://salo.li/E155ff4>. [In English].
32. Pavliuk, O. (2014, 20 lystopada). Uriad Kanady proponuie ponad \$545 mln na viiskovu dopomohu Ukraini u 2025 rotsi. *Yevropeiska pravda*. [Online]. Available from: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/11/20/7198850>. [In Ukrainian].
33. Defence Minister Bill Blair commits \$440 million in military assistance to Ukraine. (2025, January 9). *Canada / National Defence*. [Online]. Available from: <https://salo.li/f3C5D7b>. [In Ukrainian].
34. Trudeau Justin. Canada will always stand up for Ukraine. (2024, February 25). *X*. [Online]. Available from: <https://x.com/JustinTrudeau/status/1892355381877264832>. [In English].
35. IeS ta Kanada u 2024 nadaly Ukraini bilshe dopomohy, nizh SShA. NATO zvituie pro dopomohu Kyievu i rozghliadaie stsenarii podalshoi pidtrymky. (2015, 11 liutoho). *Holos Ameryky*. [Online]. Available from: <https://salo.li/AEAdE1d>. [In Ukrainian].
36. Kanada za 10 rokiv pidhotuvala maizhe 43 tysiachi ukrainskykh viiskovykh. (2025, 19 sichnia). *Zn.ua*. [Online]. Available from: <https://salo.li/E794Fc6>. [In Ukrainian].
37. 24 liutoho, v richnytsiu viiny, Triudo vidvidae Kyiv. (2015, 23 liutoho). *Ukr.news*. [Online]. Available from: <https://salo.li/Bf5Fb6F>. [In Ukrainian].

Sukhobokova O. Canadian Government Military Assistance to Ukraine in the Face of a Full-Scale Russian-Ukrainian War (February 2022 – March 2025).

The article is devoted to the analysis of the military assistance of the Canadian government led by J. Trudeau to Ukraine from the beginning of the full-scale Russian invasion in February 2022 to March 2025, when J. Trudeau left the post of Prime Minister. Although the problem is relevant, this aspect of Ukrainian-Canadian relations remains one of the least researched.

This publication examines the main stages, directions, and volumes of military assistance provided by the Trudeau government to Ukraine in the context of a full-scale war. In particular, the provision of assistance to the ground forces (artillery, small arms, modern tanks, armored vehicles, equipment, etc.), the Air Force of the Armed Forces of Ukraine (means of air defense, support for F-16 fighters) was traced; Forces of unmanned systems of the Armed Forces of Ukraine. Canadian aviation plays a significant role in transporting military and technical assistance from Canada and other NATO countries to Ukraine. A separate important direction of the Trudeau government's military aid is the training of Ukrainian military personnel under various programs in Canada and European countries. Canada has also joined international initiatives to provide military assistance to Ukraine. It was found that the distribution of resources between different areas of military assistance was uneven. The factors that influenced this have been identified. Along with Canada's financial and military-technical capabilities, the situation at the front and in the international arena played a significant role.

The author comes to a conclusion about the permanence of Canadian military support to Ukraine throughout the Russian-Ukrainian war (since 2014) and its significant strengthening since February 2022. Along with conventional weapons and military equipment, Canadian assistance in the areas of unmanned systems, air power, armored vehicles, and information technology is particularly valuable. Canadian military assistance is one of the largest in terms of cost among foreign countries and significantly strengthens Ukraine's defense capabilities.

Keywords: Canada, Ukrainian-Canadian relations, Russian-Ukrainian war, military-technical cooperation, military aid to Ukraine, Justin Trudeau.